

Bakgrunnsmateriale til *Prinsessedrama* av Elfriede Jelinek
Trøndelag Teater, Studioscenen
Premiere 29. August 2012

Døden og Piken 1-5: Prinsessedrama

Der Tod und das Mädchen 1-5: Prinzessinnendramen er et stykke skrevet av den østerrikske nobelprisvinneren i litteratur Elfriede Jelinek. Stykket ble skrevet mellom 1999 og 2003 og er satt sammen av fem deler som alle har tittelen *Døden og piken* og undertitlene *Snehvit*, *Tornerose*, *Rosamunde*, *Jackie* og *Veggen*. *Snehvit* ble opprinnelig skrevet som en del av en bok kalt *Macht nichts – en liten dødstrilogi*. *Snehvit* og *Tornerose* er basert på de to kjente eventyrene til brødrene Grimm. *Jackie* er basert på Jackie Kennedy Onassis liv, *Rosamunde* er basert på et tapt skuespill av Helmina von Chézy. Dette skuespillet er tonesatt av Schubert og handler om en kypriotisk prinsesse. *Veggen* er en samtale mellom de to forfatterne Sylvia Plath og Ingeborg Bachmann. Vi har valgt å spille tre av delene i denne oppsetningen: *Snehvit*, *Tornerose* og *Jackie*. Samt deler av etterordet til *Prinsessedrama* som heter *Prinsessen i underverdenen*.

Handlingsreferat

I en vinterskog møter vi den første av prinsessene, Snehvit. Hun er blitt forgiftet av et eple, men fortsetter likevel jakten etter dverger, sannheten og meningen med livet. Men hun kommer ikke langt. Hun møter nemlig Døden, forkledd som jeger. Han er hjelpsom i begynnelsen, men oppfører seg etter hvert forvirrende og uforutsigbart. Han påstår at han som døden er den ultimate sannhet. Snehvit trosser sin frykt og benytter seg av Dødens tilstedeværelse for å finne svar på spørsmålene hun har om makt, stemoren, skjønnheten og sannheten. Etter hvert får hun mistanke om at Døden hindrer henne i å finne dvergene med overlegg, men når hun konfronterer ham er det for sent. Døden har allerede sirklet inn sitt

bytte og skyter Snehvit. Mens Døden tar med seg liket hører man dvergenes fortvilte stemmer si at Snehvit kunne ha funnet dem i tide, hvis hun ikke hadde holdt kartet opp ned. Det som hun trodde var fjell var nemlig egentlig daler.

I skogen kommer våren og med våren kommer den tapre Prinsen. Heroisk og beslutsomt hugger han seg gjennom tornekrattet og finner Tornerose sovende. Han bærer henne ut og gir henne det magiske kysset. Tornerose har sovet i 100 år og har vanskeligheter med å forstå at hun virkelig er våken. Etterhvert innser hun at hun er kysset av en prins og lar seg rive med av kjærligheten. Men hun blir også usikker. Hvem er hun når hun ikke lenger sover? Hvordan skal hun forholde seg til prinsen, som i tillegg til Prins hevder at han er Gud? Han mener at fordi han har vekket henne fra søvnen har han beseiret både døden og tiden. For å bevise sin makt forvandler han seg til en kanin og truer med å ta hennes dyd og hennes liv. Tornerose flykter fra døden og prinsen ned i underverdenen.

Kaninen blir igjen alene i skogen hvor det har blitt høst. Og opp av høstjorden kjemper det seg frem en død kvinne; Jackie Kennedy. Hun jager bort kaninen, tar mot til seg, og forteller sin versjon av historien om sitt liv: sitt ekteskap med Jack, skuddet, pillene, kjønnssykdommene og de døde barna. Om klærne som var hennes språk og til slutt hennes syn på rivalen Marilyn Monroe. Dyrene i skogen titter frem for å høre på Jackies fortelling, hun synger og danser med dem, men er til slutt helt alene. Uten noen fasade å opprettholde er hun ferdig, inne i henne er det ingenting igjen av det hun en gang forsøkte å beskytte. Hun legger seg på Torneroses seng og forsvinner inn i evigheten.

I stillheten som følger leser en kvinne Jelineks epilog til *Prinsessedrama*. Den handler om Prinsesse Dianas begravelse. Fra underverdenen høres Torneroses bønn til døden om å la henne få leve videre.

Tema og konflikt

Elfriede Jelinek er en samtidsdramatiker som ofte griper fatt i konkrete hendelser i samfunnet nesten mens de skjer. Hun har skrevet stykker om finanskrisen, Irak-krigen og Fritzl-saken for å nevne noen. Hun fokuserer ofte på Østerrike, nasjonalismen, og oppgjøret med nazismen som hun mener landet hennes enda ikke har tatt. Jelinek er opptatt av maktstrukturer i samfunnet og herunder også maktstrukturer som handler om kjønn. Jelinek bruker både form og innhold til å dekonstruere underliggende maktstrukturer i samfunnet.

Prinsessedrama er et stykke hvor fokuset rettes mot nettopp det kjønnspolitiske. Alle fem stykkene, men kanskje spesielt de tre som vises på Trøndelag Teater, tar for seg kjente mytiske figurer som har vært, og er med på å forme bilder av hva en prinsesse er eller hva en kvinne er. Man kan si at disse kvinnene er blitt myter og samtidig konstruksjoner som vi bygger kjønnsidentitet på. Men ved hjelp av Elfriede Jelineks spesielle språklige og dramaturgiske behandling dekonstrueres disse bildene foran øynene på oss. Altså blir forventningene - det vi tenker på når vi for eksempel tenker på Tornerose - utfordret, i det vi møter en annerledes Torneroseskikkelse. Dermed kommenterer denne dekonstruksjonen både torneroseskikkelsen, men også vårt forhold og forventninger til hvem Tornerose er. Prinsessene blir hos Jelinek et symbol på kvinner og prinsene på menn. Dermed sier forskyvningen som lages noe om kjønnsrollene. Hvilke strukturelle forventninger ligger til grunn for hvordan man uttrykker kjønn? Denne dekonstruksjonen fungerer hos Jelinek også gjennom språket. Jelinek bruker det aktivt for å vise hvordan språket også en konstruksjon. Hun leker med fonetikken i ordene for å få frem nye meninger eller snu ordene slik at de betyr noe annet. Dermed løftes tematikken, fra kun å handle om kjønn, til å favne bredere i det hun implisitt også diskuterer overordnede strukturer eller konstruksjoner i samfunnet. Jelinek gjør oss oppmerksom på at de nettopp *er* konstruksjoner og ikke enegyldige sannheter.

Postdramatisk teater

Elfriede Jelineks tekster kan sies å falle inn under det man kaller det *postdramatiske* teatret. Begrepet postdramatisk er sammensatt, og handler om hvordan man ønsker å bryte opp i strukturer rundt det klassiske dramaet. Den klassiske oppbygningen - dialoger med fremdrift, karakterer som gjennomgår en endring - vil man bort fra. På samme måte som kjønn og språk, er også dramaet en konstruksjon som man i det postdramatiske teatret ønsker å avdekke og dekonstruere. For å gjøre dette låner teatret av performanceteatret og ”degraderer” teksten fra å være premissleverandør for forestillingen til å være bare en av flere mulige meningsbærere i teatret. Tidligere har man tenkt på tekst som grunnlaget for en forestilling. Et skuespills indre logikk kan som oftest fint forstås når man leser det som litteratur. I et mer tradisjonelt teater kan man si at teksten skifter medium fra å være litteratur til å bli teater, uten at det skjer det nevneverdig mye med innholdet i det man iscenesetter teksten; historien er den samme. Men i det postdramatiske teatret er dette annerledes. Postdramatiske tekster har ikke alltid noen klar konflikt, karakterene er heller ikke tydelige, de kan motsi seg selv eller de kan både være i en dramatisk situasjon og utenfor den. Dialogen, som man tenker på når man tenker på teater er gjerne byttet ut med tekst som ”ikke ligner” på et manus (en telefonkatalog for eksempel). Men denne type tekster kan sies å ”trenge” teatret. Det er først gjennom et rom, skuespillere og regi at den får liv og mening. Man kan også lage postdramatisk teater av klassiske tekster, i det såkalte regiteatret dekonstrueres klassikere sånn at innholdet også endres idet formen endres.

Elfriede Jelinek

Elfriede Jelinek er en østerriksk forfatter og dramatiker. Hun kan nesten betegnes som en mytisk figur i seg selv. Hun er svært produktiv og fikk sitt gjennombrudd i 1975 med den marxistfeministiske *Die Lieberhaberin* (norsk

Elskerinnene) som er en parodi på en såkalt heimstadsroman. Etter dette forsøkte hun å etablere et kvinnelig pornografisk språk, men innså at det obscøne er mannens domene. *Lust (Lyst)* ble derfor en pornografikritisk bok som skapte stor debatt. Hennes første forsøk på å skrive for teater er også sagnomsust, kritikken av Østerrike gjennom stykket *Burgtheater* ga henne rykte som en "Nestbeschmutzerin", en som dolker sine egne i ryggen. I den selvbiografiske *Die Klavierspielerin (Pianolærerinnen)* tar Jelinek et oppgjør med sin mor. Elfriede Jelinek skulle egentlig bli musiker, og fikk fra tidlig barndom undervisning både i piano, fiolin, bratsj, gitar og orgel. Hun er utdannet organist og komponist fra konservatoriet i Wien. I likhet med Erika i *Pianolærerinnen*, bodde Jelinek sammen med sin mor til morens død. *Pianolærerinnen* ble filmatisert av Michael Haneke i 2001. Det er mye musikk i Jelineks litteratur og flere har omtalt hennes tekster som "språklige komposisjoner." I 2004 fikk Jelinek nobelprisen i litteratur nettopp for den

«musikalske strøm av stemmer og motstemmer i romaner og skuespill som med ekstraordinær språklig nidkjærhet avslører absurditetene i samfunnets klisjeer og deres undertvingende makt».

Elfriede Jelinek er både elsket og hatet i sitt hjemland, på samme måte som Jelinek også selv både elsker og hater Østerrike. Dette er fordi hun retter sterk kritikk mot Østerrike i nesten alt hun skriver, samtidig som østerrikerne er stolte av henne. Jelinek lever et svært tilbaketrukket liv og det er dette som muligvis gjør henne så myteomspunnet. Selv om hun er gift, lever hun i et avstandsforhold til sin mann som bor i München og frem til sin mors død bodde hun sammen med henne i Wien og pendlet mellom de to byene. Selv om Jelinek er svært kritisk mot Østerrike, reiser hun nesten aldri ut landet. Ikke engang da hun skulle motta Nobels Litteraturpris i 2004 bæret hun Stockholm med et besøk. Hennes aksepttale ble derfor vist på video.

Norgespremiere på Trøndelag Teater i 2012

Prinsessedrama vises for første gang i Norge på Trøndelag Teater. I vår versjon har vi som nevnt valgt å utelate to av prinsessedramaene og viser *Snehvit*, *Tornerose* og *Jackie*. Den litt spesielle publikumsoppdelingen i dette stykket er rotfestet i tematikken rundt kjønn. Vi har nemlig valgt å dele publikum inn i to deler, i menn og kvinner. Når man bestiller billetter til forestillingen vil man derfor bli bedt om å oppgi hvilket kjønn man er, om man er prins eller prinsesse. I følge regissør Hilde Brinchmann Børresen er publikums plassering i teaterrommet svært viktig:

”I *Prinsessedrama* så jeg at publikums plassering kunne være med på å framheve selve hovedkonflikten i stykket, som er kjønnskamp. Vi deler publikum i kvinner og menn allerede ved billett kjøp, lar dem gå inn til Studioscenen gjennom hver sin port og plasserer dem ovenfor hverandre på hver sin side av scenen. Forhåpentligvis setter vi i gang tankeprosesser hos publikum rundt hovedkonflikten.”

Regissør Hilde Brinchmann Børresen gikk ut fra regiutdannelsen ved Dramatiska Institutet i Stockholm i 2010. Hennes eksamensforestilling var vandreteaterforestillingen *Alice i äventyrslandet* på Helsingborg Stadsteater. Under utdannelsen har hun vært i praksis blant annet Stockholm Stadsteater og Dramaten. I 2010 debuterte hun på Rogaland Teater med forestillingen *Kosmisk Frykt, eller dagen da Brad Pitt fikk paranoia* av Christian Lollike. Brinchmann Børresen er husregissør ved Riksteatret og har for tiden forestillingen *Teddy og Marian* ute på turné rundt i Norge. Dette er hennes første produksjon ved Trøndelag Teater.

Scenograf Ingrid Tønder er utdannet scenograf, kostymedesigner og lysdesigner ved Royal Academy of Dramatic Art i London. Hun har hatt scenografi på blant annet: *Frøken Julie* og *Jeanne d'Arc* (Nationaltheatret). Scenografi og kostyme på *Kosmisk frykt eller den dagen Brad Pitt fikk paranoia* (Rogaland Teater). Scenografi, kostyme og lys på *Den Arabiske Natta* (Det Norske Teatret), *Banrøv* (Trøndelag Teater) og *Dido og Aeneas* (Agder Teater). Hun vant Heddaprisen

for scenografi, kostyme og lysdesign for *Den arabiske natta*, og ble nominert for sin lysdesign for *Frank* og *Skråninga*.

Oversettelsen er gjort av Torgeir Skorgen og Matilde Holdhus. Torgeir Skorgen er dr.art i tysk litteratur og førsteamanuensis ved Institutt for filosofi og førstesemesterstudier ved Universitetet i Bergen. Han har tidligere oversatt *Über Tiere (Om Dyr)* av Jelinek i forbindelse med Tore Vagn Lids *Elephant Stories* på Nationaltheatret. Matilde Holdhus er MA i dramaturgi ved Aarhus Univesitet og Journalisthøjskolen i Danmark. Hun er ansatt som dramaturg ved Trøndelag Teater og er også dramaturg på *Prinsessedrama*.

Kilder og videre inspirasjon:

Halvorsen, Elisabeth Beanca: *Piker, Wien og Klagesang*. Gyldendal, 2010

Jelineks hjemmeside: www.elfriedejelinek.com

Store Norske Leksikon: http://snl.no/Elfriede_Jelinek

Link til Jelineks takketale fra Nobelprisen i litteratur:

http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/literature/laureates/2004/jelinek-lecture-e.html

Forslag til spørsmål som kan danne utgangspunkt for diskusjon:

Hva tenker du om betegnelsen ”underliggende maktstrukturer”?

Er du enig i at kjønn er konstruert?

Har prinser og prinsesser påvirket deg i dannelsen av din identitet?

Hva tenker du om at man deler inn publikum etter kjønn?

Se på utdraget under, syns du det ligner en teatertekst?

Se på utdraget under, kan du komme med eksempler på hvor Jelinek dekonstruerer språk?

Utdrag fra stykket

TORNEROSE

PRINSESSEN

Min eksistens består av søvn, derfor er livet min logiske grense. Kanskje består eksistensen min bare av venting, på at jeg skal bli kysset. Å vente, en annen eksistensform å være i. En eksistensform utenfor tiden? Nei, heller som en forlengelse av den! Enda en prins, foran enda en port! Jeg skulle gjerne ha opplevd noe, men jeg er lammet av denne søvnen og klarer ikke våkne.

Spørsmålet er: Er du egentlig den jeg skal vente på, for at du skal kysse meg?

Jeg vil helst ikke stille det spørsmålet, siden jeg ikke vet hvem jeg kommer til å være når jeg våkner opp. I mellomtiden har jeg vært død en stund. Det vil si, jeg er for tiden fortsatt død. Men jeg får ikke oppløse meg i døden og bli ingenting, slik andre gjør, tvert imot har jeg fått i oppgave å trekke døden inn i meg til jeg nesten sprekker, døden er konsulenten og konstanten i min eksistens, fordi jeg må mestre avgrunnen den bærer i seg og på den måten opparbeide meg muligheten til Å VÆRE på nytt hver eneste dag. Hvorfor må jeg, til og med i døden jobbe meg i hjel, for så likevel ikke å være noe annet enn død?

Neste spørsmål: Hva våkner man som? Hvem er hun du kommer til å kysse?

Jeg har aldri sett deg før. Hvordan skal jeg vite hvem du har vært tidligere? Jeg har jo mistet enhver tilknytning til livet. Eksistensen kan jo ikke sammenlignes med noe, men hva skal man gjøre, når man ikke har noe sammenligningsgrunnlag? Du kommer rett og slett hit og sier at du er prins. Det må du vel også være, siden jeg ser ut til å ha våknet akkurat i dette øyeblikket, noe som bare du kan få til, slik fru Fe spådde. Spiller ingen rolle hvem du er, jeg må uansett bare ta det jeg får. Jeg snakker ikke i søvne, jeg er litt våken innimellom. Jeg er åpenbart er helt våken nå. Denne fru Fe med sine spådommer om at sjelen min ikke ville orke å være i kroppen min i lengden! Og for slikt noe forlanger disse spåkvinnene penger, helt urolig! Hvordan skulle du orke det, min kjære prins, når ikke engang sjelen min klarer det! Kanskje du kan forklare meg hvem jeg er, siden jeg på bakgrunn av kysset allerede kan si hvem du er? Der ligger jeg litt foran deg. Heter du bare Prins, eller *er* du det også? Tull og tøys! Det må du være, jamfør det som tidligere ble sagt; da hadde jeg jo fortsatt sovet. Men si meg, hvem er du egentlig i virkeligheten? Hvilket land tenker du å regjere over? Vedder på at det er mitt. Og derfor stakk jeg meg på en torn, eller hva det nå var. Krampaktig prøvde jeg å finne årsaken til den heftige smerten, selv om jeg kunne se tornen, altså det spisse, ikke sant? Og så var jeg helt borte. Over og ut, gikk i svart. Ferdig. Hvem er jeg? Hvor er jeg? Akkurat nå går det opp for meg at du må være prins, det er din eksistens og jeg føyer meg etter denne sannheten. Nå vel, mange kommer til å bli misunnelig på meg på grunn av deg, og også på grunn av meg, siden jeg er prinsesse. Jeg dukker opp på forsidene av ukebladene, men selv ikke de kan bevise for meg hvem jeg er. Kanskje alle mennesker som finnes, egentlig er prinser og prinsesser. Slik snakker prestene, og i kampen for å overleve tror menneskene på dem, så tåpelige er de. Alle mennesker jeg kjenner kan i hvert fall skjæres over en kam med samme hekkesaks. Jeg husker bare så vidt. Roser. Man kan bli usikker av mindre. Hva står det her? En kvinne sier at det var en form for galskap. Hun sier: Han ga meg håp om å endelig kunne leve. Hun sier: Jeg ville bare leve for ham, og det

var som om jeg først fant min sjel gjennom ham, som om jeg var et tomt skall uten ham, som først ble fylt av ham, med kjærlighet. Bravo. Denne kvinnen har nettopp blitt skapt, og jeg får være den første til å gratulere henne. Nå ser hun på en mann og ser ut til å vite nøyaktig hvem hun har med å gjøre. Nå stiller hun seg opp for å konservere alt dette og gjøre det holdbart. Og hun spør sin erobring; er du fremdeles det samme mennesket som du var i går? Og kommer du til å være den samme i morgen? I overmorgen? Selv om han er blitt hele hennes sjel, vil hun fortsatt vite hvem han er. Ufattelig. Og hvis han så sier nei, raser alt sammen i henne. Over meg er det i det minste bare denne lette, selvbygde hekken fra Byggmakker som kan rase sammen. Men fordi du må være Mr. Right, kommer denne hekken helt motsatt til å reise seg og bli menneskelig. Ikke noe rosenrødt over dette, kan jeg love deg, selv om den er laget av roser. Å vokse ut av en tilstand og ennå ikke vite hvordan den andre, som man skal inn i, er. Jeg ser på det solbrune ansiktet ditt herr prins, på voksen i det mørke håret ditt, musklene, knærne og baken og spør: Kan det være mulig at du er der og at du samtidig er under der? Kan det være mulig at du er du? Er det mulig at jeg er jeg? Kan det være mulig at det er meg du mener? Det må det jo være, eller så hadde vi ikke vært her. Det vil si, hadde ikke du kommet hadde ikke vi to vært her sammen. Det vil si, hadde ikke du kommet, hadde jeg ikke vært til, eller i hvert fall ikke ennå. Uansett, mange takk i alle fall.

PRINSEN

Jeg fikk høre at jeg skulle gå til deg og kysse deg, bare for å se hva som ville skje. Så skulle jeg se det an. Jeg liker det jeg ser, så man kan allerede nå godt si at dette lønte seg. Jeg er makten. Den som stiller seg opp i mot meg, mister seg selv nettopp idet han banker på. Så bra at du innså med en gang at du har meg å takke for din eksistens. Hvordan skal jeg forklare det: Jeg er jeg. Som du vet er jeg også den jeg er. Ingenting å gjøre med det. Jeg skulle gjerne ha vært den

evige, kanskje er det det jeg er, for inntil nå har jeg ennå ikke dødd. Tvert om har jeg vekket en død til live. Med et kyss. Det må ha vært en fin måte å våkne opp på: å være borte så lenge og så er det første man får øye på: Gud. Meg. Jeg! Jeg! Jeg vekker opp de døde! Tiden er evig og utnevner: meg, og nå er jeg her. Jeg og ingen andre. Min lille prinsesseemus, jeg er helt sikker på at mens du ennå sov og ingen lakkerte neglene dine, kunne du ikke gi eksistensen det minste vink om at du fantes. Du kunne heller ikke sende meg et brev, et postkort eller ringe meg og fortelle hvor jeg kunne finne deg, selv om mobilen min alltid er på. Det er jo hele vitsen med alt sammen. Jeg fikk ikke vite hvor du befant deg, og likevel fant jeg deg. Som den eneste. Ergo MÅ jeg ganske enkelt være Gud. Han som vet det ingen vet. Sannsynligvis er det jeg som har skapt deg, på bakgrunn av meg selv. Hvis jeg er Gud, kan jeg det. Sånn. Og nå har jeg også avskaffet tiden, for da du sov, var du borte i hundre år, dette visste jeg på forhånd, jeg fikk vite det for lenge siden i det som tilhører fortiden din, neida neida, ta det med ro, det syns ikke på deg. Tiden har gått fort i mellomtiden. Den har ikke etterlatt seg noen spor hos deg, det må være fordi du har vært i Guds hender. Hender som personlig holdt viserne på klokken i ro. Ja, fordi jeg er Gud, kunne jeg gjort det; gitt eksistensen beskjed om at nå som jeg har kysset deg, skal den trekke opp klokken og slippe tiden løs på deg som en rasende hund. Og vips slipper aldringen til igjen. Ikke mer kyssing på deg de neste hundre årene, bare ansiktsløftninger. Nå skal vi selvfølgelig ikke se på tiden som evighetens fiende - den kvinnelige skjønnhets fiende kanskje. For i egenskap av å være Gud kan jeg forsikre deg om at evigheten ikke er målet, og heller ikke evige verdier, som er evighetens lillesøster. Altså vekk med kajalen, så lenge det er tid, og fram med stiftmaskinen, jeg mener dekkstiften mot rynkene. Man må ha feilinformert deg. Tiden kan man ikke dekke over eller stifte tilbake på plass når den først er der - Når vår tid er inne, angrer vi plutselig på at vi har en kropp, inntil da satt vi uendelig stor pris på den. For målet vårt er et behagelig liv, slik ukebladene og tv forteller oss om. I evigheten finnes det ikke noe å fortelle.

Det er nok helt sikkert mest behagelig for deg, og for meg, at vi ikke trenger å undersøke vår bestemmelse for evigheten akkurat nå, jeg mener at vi ikke trenger å finne ut hvilken betydning evigheten har for livene våre. Den kunne jo fortelle at vi faller døde om i dette øyeblikket, eller at vi må kysse i all evighet, fordi vi aldri kan skru av dette øyeblikket. Og senere lar vi oss jo likevel fotografere på skitur, selv på bryllupsdagen tar vi med oss de kjære TV-kameraene, eller hva? Ser du det også slik?

PRINSESSEN

Tja. Vi får vel se... høres bra ut. Konservere øyeblikkene. Nå har vi i det minste noen på lager. La oss gå ut ifra at jeg, mens jeg sov, tok det evige for å være en ekte virkelighet, og det må det jo ha vært, siden jeg sovende beveget meg i denne tidløse evigheten som fisken i vannet. Dessuten ble jeg spådd evig kjærlighet fra en prins, som skulle forløse meg. Jeg vedgår altså følgende: Jeg var i evigheten og ble plutselig kastet inn i tidsligheten, av deg, min kjære, men hvordan skal jeg kunne forstå eksistensen og tiden, hvori jeg er JEG, eller la oss heller si: som jeg er jeg i, hvordan skal jeg forstå tiden på forhånd? Jeg begynner å bevege meg i dette koordinatsystemet, hvor kvinner sier: jeg var helt fascinert av denne mannen! De fortsetter: Han utstrålte en indre styrke osv. Å være er jo ikke bare å nærvære. Det må være noe mer. Jeg ble konservert som prinsesse og vekket av en prins. Tror du virkelig det er det samme å si: "Gud er her" som å si "Prinsen er her"? En prins kan jo bli avsatt av sin mor dronningen, fordi han har knullet med en ond kvinne for eksempel, men hvem skal avsette Gud?

Tja, kanskje faktisk jeg, fordi jeg en stund også var evig? Tornerose, den eneste som har beseiret Gud! Vel, da skal du se det går et sus gjennom bladene og at vi får en deilig grønn bladsalat.

PRINSEN

Jeg forstår det nå, hvis ikke jeg forklarer den for deg, kommer du ikke til å forstå din egen eksistens. Hvem kan vel forklare den bedre enn jeg! Det er jo fra meg du har alt! Altså jeg, din skaper, sier til deg: Eksistensen din utspiller seg nå, for nå har jeg utdelt den til deg. Men hvis du vil beholde den, som din egen eiendom, så må det skje noe mer, som jeg straks skal vise deg.
(Han tar på seg et plysdyr-kostyme med en enorm penis.)

PRINSESSEN

Men det trenger ikke å skje noe mer! Det har jo allerede skjedd! Som prinsesse kunne jeg spare opp livseiendommer, som jeg nå, i mitt forhold til deg, kan investere. Jeg håper jeg får god rente. For meg er du den rette, jeg er ikke et speilbilde av noen andre. De andre, på TV, er heller speilbilder av meg. Alle har lyst til å være meg. Tenk deg det. Før jeg sovnet, ble det presisert for meg at den beste erfaringen skulle være hos en kropp, som ikke nødvendigvis skulle være min egen. Når det ble sagt, tenkte man sannsynligvis ikke på det som du nå forvandles til. Det er jo ekkelt! Likevel aner det meg at det er en tabbe å bare betrakte livet fra mitt ståsted. Kanskje du liker kroppen din. Selv om man ser dusinvis av slike i hver veikant. Dyr! Jeg innrømmer at du har lyktes i å bli en helt annen. Du ligner overhode ikke på deg selv lenger! Enten har jeg blitt gal, eller så kan jeg ikke slippe den ukorrigerbare og ukorrekte antagelsen at kroppen din var knyttet til identiteten din, men det blir jeg vet nødt til nå.

Du – en annen. Jeg håper ikke denne andre har ligget skjult i deg hele tiden, for da hadde jeg aldri kysset deg. Hva er det jeg sier. Jeg kunne jo ikke ha gjort noe. Du kysset jo meg! Du ble sikkert betalt av fru Fe for å gjøre det. Var det derfor du ønsket å bli en annen? For å slippe å være her? For å slippe å kysse meg? Du tok av deg et kostyme. Jeg har fulgt nøye med. Gjorde du det bare for å bli en annen? Eller for å bli enda mer den du er, altså for å understreke din

individualitet? Jeg tenker bare høyt her. Ettersom du nå viser meg din sjel, som ellers ville skjult seg inne i deg som larven i en sommerfugl, eller omvendt. Du er jo et dyr, herr Prins! Jeg er alltid den samme, ellers hadde man ikke vært i stand til å kjenne meg igjen på fotografier. Jeg skulle ønske at du hadde forblitt den du var. Gudene skal vite at jeg ikke trenger å spjåke meg ut for å være noen, det skal være sikkert og visst.

PRINSEN

Men du kan bare utspille deg her, fordi du i kraft av kysset er min eiendom. Med løsskjegg eller joggedress kunne jeg også ha lurt deg, som hvilken som helst nyfødt. For den nyfødte spiller det ingen rolle hva pappa har på seg. Jeg er den jeg er nå bare for å bevise for deg at jeg, som altså er Gud, kan velge hvem jeg vil være. Da jeg kom til deg, var ikke det nødvendig. Jeg kunne være den jeg var. Helt naturlig. Jeg kunne komme som den jeg var, som prins. Med Tictacs livlige friskhet vekket jeg deg opp. Jeg gjorde ferdig din skisse, som lå foran meg, malte den ferdig med munnen så å si. Men jeg fant egentlig bare det jeg hadde ventet meg å finne. Jeg skapte bare det jeg uansett hadde tenkt meg å skape. Ingenting skjedde med meg, ingenting skjedde med deg. I ettertid kunne jeg sagt at jeg fant deg helt tilfeldig. Men i stedet sier jeg at du er mitt funn, mitt hittebarn, og viser deg fram for pressen. Først blir noe oppfunnet, siden blir det vist frem. Dette er skapelsens vesen, og min spesialitet. Hvis du hadde vært død, måtte jeg, som enhver skaper som ikke hadde forutsett noe slikt, spurt meg selv: Må det virkelig være sånn? Hva har jeg gjort galt? Er det der prinsessen eller er det ikke det? Hvis du hadde vært død, måtte jeg ha spurt meg selv, konfrontert med ditt lik: Hva er dette? Kan jeg ikke vekke døde til live igjen? Hvorfor kan jeg ikke det lenger? Er denne gjenstanden overhode et menneske? Jeg kan ikke huske å ha skapt den. Har jeg et lik foran meg eller ikke? Vel, det kommer vi uansett snart til å få!

PRINSEN OG PRINSESSEN

For å forstå hva som skjer med de døde, må vi selv ta neste skritt, vi må selv være døde. Det er ikke tilstrekkelig å bare snakke om døden. Man må jo leve for å kunne snakke om den. Men hva gjør så alle de døde stakkarene? De vet ikke at de er døde og er det likevel. Vi vet at vi en gang kommer til å være døde, men vi lever likevel. Vi vil ikke gå så langt som å bestride antagelsen om at vi må dø. Men vi sier i alle fall at vi har vært døde og nå lever. Har prøvd begge deler – umulig å sammenligne! Prøv det du også! Sammenligningen kommer til å gjøre deg svært trygg i trafikken, når du kommer.